

školní četba



Karel Havlíček Borovský

KŘEST SVATÉHO VLADIMÍRA

**PODPOŘTE NAKLADATELE
PŘÍMÝMI NÁKUPY
NA JEHO ESHOPU**

**knihy, CD, DVD
a digitální produkci
najdete na**

<http://www.eshop.carpe.cz>

**POMŮŽETE VYDÁNÍ
DALŠÍCH TITULŮ**

Děkujeme a vážíme si vaší přízně!

Karel Havlíček Borovský

Křest svatého Vladimíra

CARPE DIEM

2017

O knize

Křest svatého Vladimíra je jednou ze tří delších satirických básnických skladeb Karla Havlíčka Borovského, které vznikly v době jeho pobytu v Brixenu. Havlíček využívá látku z dávné ruské historie: kníže Vladimír I. zavrhl pohanského boha Peruna a přijal křesťanství. Skladba zůstala nedokončena nebo se závěrečná část nedochovala. Námět je čerpán z Povesti vremennych let, ruského letopisu z počátku 12. století.

O autorovi

Karel Havlíček Borovský, pseudonymem **Havel**, vlastním jménem **Karel Havlíček**, (31. října 1821 Borová u Přibyslavi[2] – 29. července 1856 Praha) byl český básník, novinář, ekonom a politik. Je považován za zakladatele české žurnalistiky, satiry a literární kritiky. Literárně bývá řazen do realismu, politicky pak patří k tzv. 2. generaci národních buditelů. Přídomek „Borovský“, kterým často podepisoval své články, je odvozen od jeho místa narození (Borová).

Karel Havlíček Borovský
Křest svatého Vladimíra

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu nebo v aplikaci. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření, je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© *Carpe diem*, 2017

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-7487-252-5 (pdf)

ISBN 978-80-7487-253-2 (epub)

ISBN 978-80-7487-254-9 (mobi)

ZPĚV PRVÝ / PERUN A VLADIMÍR

Vladimír car na svůj svátek,
když seděl na trůnu,
poslal drába s vyřízením
k bohovi Perunu.

„Hřmi, Perune, na můj svátek
místo kanonády,
škoda prachu, dost ho padne
v bitvách u armády.

Hřmi, Perune, na můj svátek
místo kanonády,
pak si přijdi se mnou vypít
šálek čokolády.“ —

Pan dráb přišel k Perunovic,
zatloukl na vrata,
děvečky se hnedle zeptal:
„Doma-li pantáta?“

„Doma, doma, pane drábe,
ve veliké chatě,
sedí s jehlou na pekýlku,
zašívá si katě.“

„Vzkazuje vás, pantatínku,
car náš pozdravovat,
máte prej mu k tomu svátku
drobet zabubnovat.“

Jak to přeslechl tatík Perun,
hnedle čelo svažtil,
skočil s kamen na lavici,
kaťmi o zem praštil.

„Raděj pásat husy ve vsi,
po bahnách se ploužit,
než u toho Vladimíra
zde za Boha sloužit!

Málo platu, služba těžká,
nikdy konec práce,
ještě bych mu měl vyvádět
ve svátek rekreace?

Tuhle při poslední bouře,
při té blýskavici,
beztoho jsem si propálil
celou nohavici.

Málo platu, málo športlí,
málo deputátu,
nemohu si špendýrovat
oleje k salátu!

Pečínku jenom ve svátek,
vodu musím pítí,
sotva jsem se na tu službu
mohl oženiti.

Beztoho mne větším dílem
živí jen kondice,
študentům hodiny dávat
musím ve fysice.

Kdyby od selek nekáplo
trochu akcidence,
ani v neděli bych nemoh^č
přičuchnout k pálence!

Pro nic za nic robotovat —
nevěděl bych věru,
na tu jeho čokoládu...
... že mu...

Car nepar, svátek nesvátek,
že mi všecko rovno,
ne a ne a nebudu hřmít;
co z toho mám?...!“

Dráb stál celý zkoprnělý
jako kapr v žitě:

„Pamatujte se, pantáto,
co pak to mluvíte?

Já jsem taky jen služebník,
každý zná své meze,
kdybch to vyřídil caru,
co se na vás sveze?“ —

Ale Perun jak byl v ráži,
sáhnul pod lavici
a vytáh' na pana drába
tu svou hromovnici.

Dráb se dlouho nezdržoval,
hledal honem díru
a hned běžel jak s keserem
k caru Vladimíru.

„Jdu Vašemu Veličenstvu
slušně vomeldovat,
že se to, co mluvil Perun,
stydím opakovat.

Nechce hřmít a osopil se
na mne jak na čubu,
nectně Vaším Veličenstvem
vypláchnul si hubu.

Ať si tu svou čokoládu
car prej sám sežere,
a že on na celou službu
s odpuštěním...

že je carův svátek a...
s odpuštěním rovno,
že je mu po celém caru
— s odpuštěním...“

Jak uslyšel Vladimír car
tohle grobiánstvo,
plivnul na zem, zasakroval,
a s ním všechno panstvo.

Poslal čtyry policajty
k bohovi Perunu:
„Přiveďte ho, grobiána,
ku carskému trůnu!“

A když vyšli policajti,
pískl na ně oknem:
„Hej, nechte ho až do zítřka,
my v suchu nezmoknem“.

Nebudem“ si s grobiánem
dneska kazit svátek,
však mu zejtra uši natřem“
vraťte se nazpátek!

Však my se ho za ty jeho
hromy neprosíme,
pokud máme své kanony,
sami si zahřmíme!“

Poslal flügel-adjutanta
pro dvě baterie,
ať bouchají při tabuli,
když se zdraví pije.

Jedli, pili, hodovali,
hrály jim muziky,
ministři si popouštěli
u kalhot knoflíky.

Pili pivo, pili víno,
jedli z masa, z těsta,
nejednomu oficíru
pukla z toho vesta.

Vejskali a tancovali
okolo piliřů,
bim! bam! bum! špunty lítaly
z flašek a moždířů.

Kdo při tom byl, ten se opil,
blaze, braši, tomu! —
v noci pak je s výsluškami
roznášeli domů.

ZPĚV DRUHÝ / HOSPODÁŘSTVÍ

Jedna hora vysoká je
a druhá je nízká,
kdo nemá své muzikanty,
na hubu si píská.

Když hýřili, stolovali
u carského dvoru,
ten celý den byl bůh Perun
v mrzutém humoru.

„Kdo jaktěživ bohem nebyl,
zkusil ještě málo,
není to tak lehký život,
jakoby se zdálo.

Ráno vstane: do snídaně
musí rosou kropit,
měsíček zavřít do chlívka,
potom v slunci topit.

Dříve čerty, noční duchy
strčit do pytlíka,
a hvězdičky puť-u-ťu!
svolat do kurníka.

Každý ptáček, každý brouček,
slon až do komára
má hned ráno nasypáno
z božího špejchara.

A když potom lidé vstanou,
to je teprv správa!
Někdy nevím samým křikem,
kde mně stojí hlava.

Ten, kdo nikdy neměl v uchu
vosy a mravence,
neví, co je Perunova
ranní audience.

To je křiku a modlení,
až mne uši brní:
ten zpívá, ten šepce, vzdychá,
ten zas žalmy frní.

A co všechno na mně chtějí,
nelze vyjmenovat,
zbláznil bych se, kdybych si to
chtěl jen pamatovat.

Ten chce zdraví, ta chce děti,
ten nemá co jísti,
ti zas, abych nedovolil
ve fabrikách přísti.

Ten mne prosí, bych mu hlídal
louky a osení,
ten zas chce, abych pomáhal
krávě při telení.

Jeden sedlák prosí za déšť,
zasel kousek lenu,
druhý prosí hezké časy,
by měl sucho k senu.

Ten chce zimu, ten chce teplo,
ten zas časy jiné,
jeden chce mít žito drahé
a druhý laciné.

Že jsem stvořil staré báby,
to mne nejvíc mrzí,
nepřestanou-li mne soužit,
zahladím je brzy.

Hrom ať do nich! abych neklel,
zdržet se nemohu,
když jim koza málo dojí,
běží k pánu bohu.

Sám se nechce žádný starat,
za všechno se modlí,
jakoby měl každý boha
jen pro své pohodlí.

Tomu sušit, tomu močit,
tomu pole hnojit;
dřív si, prase, zdraví zkazil,
potom ho mám zhojit!

Ta mne moří ve dne, v noci,
ráda by se vdala,
ten se modlí, by Mořena
jeho ženu vzala.

Ten chce výhru z loterie,
špendáže mi nosí,
a co jsou assekurace,
též za oheň prosí.

Ó vy šelmy! kdybych nebyl
příliš dobrotivý,
zmačkal bych vás na povidla
jako shnilé slívy!“ – –

Šňup‘ si zlostí haličského,
jak z hmoždíře kýchnul:
to zahřmělo, zablejsklo se,
déšť na zem vyšplíchnul.

Jaroslav Vrchlický
Noc na Karlštejně

K vydání připravil Michal Huvar

Vydalo nakladatelství Carpe diem jako svou 381. publikaci v Brumovicích roku 2017

Vydání první (v Carpe diem)

www.carpe.cz

Elektronické knihy pro iPad, doplněné filmy, koncertními záznamy, záznamy divadelních představení, rozhovory, autorským čtením, záznamy z archivů, fotografiemi a dalším bohatým multimediálním obsahem, najdete v aplikaci App Storu **Carpe Diem Online**.

Knihy, CD, DVD a e-knihy Carpe diem včetně multimediálních, jež doplňují filmy a koncerty, pro čtečky, tablety a počítače naleznete na webu **<http://eshop.carpe.cz>**.

978-80-7487-252-5 (pdf)

978-80-7487-253-2 (epub)

978-80-7487-254-9 (mobi)